

L I T E R A T U R A

- Bareš František*: Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese mladoboleslavském. Praha 1905.
- Beschreibung des grossen Brandes in der Stadt Friedland, Böhmischleipaer Kreises im Königreiche Böhmen. Der Ertrag für die durch diesen Brand Verunglückten.* Prag 1853.
- Bericht über die Tätigkeit des Friedländer Bezirks-Feuerwehr-Verbandes in verflossenen 25 Jahren nebst einem Verzeichnis der Brände vom Jahre 1868 bis 1904.* Selbstverlag. Druck von Franz Riemer, Friedland i. B.
- Brandstiftung in Engelsberg. Gerichtliches Constitutum v. 17. Februar 1781. R u k o p i s.*
- Čermáková-Sluková Anežka*: František Bulíř a jeho prateta. Od Ještěda k Troskám II/1923—1924, str. 7 ad.
- Vznik divadelního kusu „Přišla do rozumu“. Od Ještěda k Troskám XV/1936—1937, str. 116.
- Dědina František*: Robota a první dnové svobody. Z tatínkových pamětí uvádí prof. Dr. V. Dědina. Nákladem časopisu Národní zájmy r. 1933.
- Z ovzduší prodané nevěsty. Paměti Fr. Dědiny z let 1854—1875. Vydává Dr. Václav Dědina. Praha 1934. Nákladem vlastním.
- Döllgast Hans*: Alte und neue Bauernstuben. II. Aufl. F. Bruckman - Verlag, München.
- Drahoňovský Josef*: Kronika rodiny Drahoňovských v Tatobitech. R u k o p i s.
- Effenberger Franz Ferdinand*: Felsen-Pantheon und Natur-Park auf der Herrschaft Klein-Skal in Böhmen. Leitmeritz 1828.
- Etliche schöne neue gewöhnliche Sprüche eines ehrsamem Zimmer-Handwerks, dessen sich nach vollbrachter Aufführung eines neuen Baues, bei Aufsteckung des Strausses oder Kranzes, in Gegenwart vieler Zuschauer zu bedienen pflegen. Ganz neu herausgegeben und auf diese Manier zum Druck befördert. Gedruckt in diesem Jahr.*
- Filip Jan*: Dějinné počátky Českého ráje. Praha 1947.
- Fučík Jos. J.*: O vzniku a vývoji našich obcí. Lomnicko n. Pop. I/1920 — IV/1923.
- Nápisy na lomenicích. Lomnicko n. Pop. II/1922, str. 123 ad.
- Bývalé rybníky na Lomnicku. Lomnicko n. Pop. III/1923, str. 67 ad.
- Historický místopis města Lomnice nad Popelkou. 1928. Tiskem grafického závodu Eduarda Kosaře v Lomnici n. Pop.
- Historický místopis části bývalého panství Miličevského a Radim-Peckovského v okrese lomnickém. 1928. Tiskem grafického závodu Eduarda Kosaře v Lomnici n. Pop.
- Historický místopis obce Nové Vsi n. Pop. 1929. Tiskem grafického závodu Eduarda Kosaře v Lomnici n. Pop.
- Vývoj a dějiny katastrálního obce Holenic. Vydáno nákladem Sboru dobrovolných hasičů v Holenicích a sdružených korporací 1930.
- Hergang K. G.*: Kleine interessante Reisen. Zittau u. Leipzig bei J. D. Schöps 1810.
- Fuss Franz*: Versuch einer topographischen Beschreibung des Riesengebirges mit physikalischen Anmerkungen. Dresden 1791.
- Hofmann Josef*: Die ländliche Bauweise, Einrichtung und Volkskunst des 18. und 19. Jahrhunderts der Karlsbader Landschaft. Karlsbad 1928.
- Jäger Anton*: Dorfchronik. Geschichte der Ortschaften Maffersdorf, Proschwitz und Neuwald. Reichenberg 1865.
- Meine Bildungsgeschichte. Herausgegeben von Dr. Ludwig Schlesinger. Prag 1874.

- Jahnel Josef*: Nejčastější příčina ohňů jest neopatrnost v zacházení s ohněm, světlem a třícími sirkami. V Praze 1857.
- Jílek František*: Ze života našich otců. Krajské nakladatelství v Liberci 1960.
- Kühn Dr. Karl F.*: Topographie der historischen und kunstgeschichtlichen Denkmale im Bezirke Reichenberg. Rudolf M. Rohrer Verlag. Brünn - Prag - Leipzig - Wien.
- Lippert Julius*: Das alte Mittelgebirgshaus in Böhmen und sein Bautypus. Sudeten-deutscher Verlag, Reichenberg.
- Lüdinghausen, R., v.*: Die sächsische Oberlausitz. Bauten und Landschaft. Verlag Ernst Wasmuth. Berlin 1922.
- Lug Viktor*: Reichenberg. Heimatkunde des Bezirkes Reichenberg in Böhmen, sv. IV., Liberec 1938.
- Mák A. B.*: Kronika obce Stružince u Lomnice nad Popelkou, rozmnožená mnohými články z bližšího i širšího okolí. V Sopotech 1922. R u k o p i s.
- Matoušek Petr*: O některých tvůrčích stavebního svérázu našich vesnic. R u k o p i s.
- Matoušek Petr*: Zašlé typy dřevěných světnic na Turnovsku. Od Ještěda k Troskám VI/1927—1928, str. 134 ad.
- Typy dřevěných staveb na Turnovsku. Od Ještěda k Troskám XI/1932—1933, str. 3 a 70 ad.
- Matoušek Petr (řídící učitel)*: Paměti města Rovenska. Podle městských pamětních knih, listin a jiných pramenů. Nákladem Václava Kudrnáče v Turnově.
- Venkovská sednice. Lomnicko n. Pop. III/1923, str. 166 ad.
- Mencl Václav*: Lidová architektura. Zprávy památkové péče IX/1949, seš. 1—2.
- Gotická tvář české vesnice. Umění XVI/1944—1945, str. 129.
- Mizera Frant. (učitel)*: Hromové kameny. Lomnicko n. Pop. III/1923, str. 122—123.
- Nadherny Kaj.*: Vollständige Sammlung aller in den Jahren 1816, 1817, 1818 in dem Königreiche Böhmen kundgemachten und erlassenen Gesetze und Verordnungen 1833.
- Národopisná výstava československá*. V Praze 1895. Vydali Výkonný výbor Národopisné výstavy československé a Národopisná společnost československá prací spisovatelův a umělců českých. Tiskem a nákladem J. Otty v Praze 1895.
- Neue verbesserte Zimmersprüche, welche bei Vollendung eines Strausses oder Kranzes von einem Gesellen in Gegenwart vieler Zuschauer gehalten werden können*. Leipzig bei Christian Friedrich Solbrig.
- Odhad gruntu v Ktové z r. 1650*. Od Ještěda k Troskám II/1923—1924, str. 153.
- Odhad gruntu v Troskovicích z r. 1649*. Od Ještěda k Troskám II/str. 207.
- Ohorn Ant.*: Aus Kloster und Welt. Mügeln 1918.
- Patočka Josef*: Letopisy Josefa Patočky ze Sklenařic. R u k o p i s.
- Pessler Dr Wilhelm*: Das deutsche Bauernhaus. Handbuch der deutschen Volkskunde. Band 3. Akademische Verlagsgesellschaft Athenaion. Potsdam.
- Phleps Hermann*: Holzbaukunst. Der Blockbau. Ein Fachbuch zur Erziehung werkgerechten Gestaltens in Holz. Fachblattverlag Dr. Albert Bruder, Karlsruhe.
- Podobský Jaroslav*: Stručné dějiny města Rovenska pod Troskami. MNV v Rovensku pod Troskami 1946.
- Pohl J.*: Typy vesnických sídel. Národopisný věstník XXVII.
- Pražák Vilém*: K problematice základních půdorysných typů lidových staveb v Československu. Československá etnografie roč. VI./1958, str. 219—236 a 331—360.
- Proušek Jan*: Dřevěné stavby starobyly roubené a lidový nábytek v severovýchodních Čechách. Praha 1895.
- Dřevěné stavby z českého severovýchodu. Světozor XXV/1891.

- Provinzial-Gesetzsammlung des Königreichs Böhmen für das Jahr 1830 ad.*
Ressel Anton: Heimatkunde des Reichenberger Bezirkes I. Reichenberg 1903—1904.
- Scheybal Josef V.:* Lidový dům ve středním Pojizeří a v Podještědí. Příspěvek k určení typů severočeské lidové architektury. Sychrov 1951. Disertační práce. — Rukopis.
- Lidové stavby ve středním Pojizeří a v Podještědí. Československá ethnografie II/1954, str. 113—144.
- O otázkách studia lidového nábytku. Český lid III/1954, str. 108—111.
- Národopisné dílo Jana Prouška. K stému výročí jeho narození. 12. II. 1857 — 2. VII. 1914. Český lid 1957/str. 157—164.
- Předneseno dne 3. června 1957 na Vzpomínkovém večeru na paměť 100. výročí narození akademického malíře Jana Prouška v Československé akademii věd v Praze.
- Schilderung des Brandes der Stadt Schluckenau vom 13. April 1838.* Der Ertrag dieser Blätter ist für die Abgebrannten bestimmt. Gedruckt bei C. W. Medau in Leitmeritz.
- Schier Bruno:* Haus und Hausrat. Die Friedländer Volkskunde. Heimatkunde des Bezirkes Friedland in Böhmen. Allgemeiner Teil II. Friedland 1929.
- Der volkstümliche Wohnbau. Heimatkunde des Bezirkes Reichenberg in Böhmen II/3, 1932.
- Hauslandschaften und Kulturbewegung im östlichen Mitteleuropa. Reichenberg 1932.
- Slavík Jan:* Vznik českého národa. Praha 1946.
- Světlá Karolina:* Kantůrčice.
- Šimák Dr. J. V.:* Severní Čechy. Díl XII. díla „Čechy“. Společnou prací spisovatelův a umělcův českých vede prof. Al. Jirásek. Praha, nakladatel J. Otto.
- Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese Turnovském. Praha 1909.
- Soupis památek historických a uměleckých v okrese Mnichovohradištském. Díl I. V Praze 1930.
- Kdy bylo osídleno Podještědí? Od Ještěda k Troskám I/1922—1923, str. 9, 36 ad.
- Vápno z Tatobit. Od Ještěda k Troskám IV/1925—1926, str. 159.
- Tatobitští vápeníci. Od Ještěda k Troskám VII/1928—1929, str. 219.
- Odkud vznikla pomístná jména na Lomnicku? Lomnicko n. Pop. IV/1924, str. 65—67, 81—83.
- Pronikání Němců do Čech koloniací ve XIII. a XIV. století. Praha 1938.
- Škoda J.:* Místopisné paměti Československa. Od Ještěda k Troskám I/1922—1923.
- Úřední list c. k. okresního hejtmantství v Turnově, roč. 1881.
- Vaněk Václav:* Zápisky Josefa Dlaska, rolníka v Dolánkách u Turnova 1716—1853. V Turnově 1898. Nákladem Václava Kudrnáče. Tiskem Sluky & Jiráňka.
- Paměti sedláka Josefa Dlaska.* Melantrich a. s. v Praze 1941. Odkaz minulosti české, sv. 6.
- Vavroušek Boh. a Wirth Dr. Zdeněk:* Dědina. 516 fotografií lidových staveb v Republice Československé. Praha 1925. Nákladem „Vesmíru“.
- Větvička V.:* Zápis na statek v Příšovicích z r. 1622. Od Ještěda k Troskám I/1922—1923, str. 79.
- Šacuněk živnosti č. 1 v Příšovicích. Od Ještěda k Troskám IV/1925—1926, str. 235.
- Wiehl A.:* Česká chalupa na Zemské jubilejní výstavě v Praze. V Praze 1891.
- Wiechowsky A.:* Der Niemeser Brand von 1806. Niemes. Verlag von A. A. Bienert.
- Wirth Zdeněk:* České město. Věstník Československé akademie věd 1954, str. 162/172.
- Wirth Zdeněk a spolupracovníci:* Umění československého lidu. Sestavil Zdeněk Wirth. Text napsali Lad. Lábek, Ant. Matějček a Zd. Wirth. Praha. Nákladem „Vesmíru“ 1928.

VYSVĚTLIVKY K ILUSTRACÍM V TEXTU

Gansův dům na soboteckém náměstí — vazba	
Přípitek na novostavbě a tesařský znak. Kresleno podle dřevorytu na titulu lidové publikace o tesařských zvycích při vyzdvížení krovu — titul	
Ozdůbka na záklopní domu, obnoveného roku 1872 kovářem Janem Kovaříkem v Hrdoňovicích na Hruboskalsku — dedikace	
Lékař u lůžka nemocného. Malba v podkrovní světničce bývalé vinopalny v Labu u Malé Skály (1709)	str. 7
Orámování průduchů v lomenici domu čís. 4 v Libštátě	10
Pískovcový portál bývalého mlýna v Malé Skále. Bohatá kamenická práce z I. poloviny minulého století	11
Hvězdice, vyrytá do dřevěného sloupu zvoničky ve Spařencích	16
Někdejší dřevěné náměstí v Železném Brodě. Stav z poslední čtvrtiny minulého století, ještě před zbořením radnice	17
Skupiny domů na mladoboleslavském předměstí začátkem XVII. století. Vykresleno z veduty Jana Willenberga (1602)	18—20
Skupina domů pod mladoboleslavskými hradbami při silnici ku Praze. Z téhož pohledu	23
Ozdůbka na záklopní domu čís. 3 v Ústí u Nové Paky (dat. 1848)	24
Zvonička na střeše Škodova statku na Mimoni u Sekerkových Louček	25
Zvonička na návsi v Olešnici u Turnova	26
Bývalá zvonička v Roudném u Rovenska	27
Zvonička ve Spařencích u Sobotky	28
Domy na mladoboleslavském předměstí. Podle Jana Willenberga	32—33
Motiv ptáčka na lomenici domu čís. 4 v Libštátě	41
Šesticípá hvězdice, prastarý pověrečný a dekorativní motiv, vyskytující se hlavně na lidové architektuře a nábytku	42
Velká světnice staré krkonošské boudy. Podle rytiny z konce XVIII. století	43
Okénko v komoře chalupy čís. 42 v Holenicích na Lomnicku	46
Sdružené okno v patře roubeného statku čís. 15 ve Vesci u Sobotky (dat. 1787)	46
Okno roubeného domu čís. 118 v Sobotce	47
Pískovcový komín na chalupě čís. 1 v Libentíně u Líšného	50
Porfyrový komín na výměnku při statku č. 18 ve Stružinci u Lomnice n. Pop.	51
Barokní stolice na kruchtě kostela v Samšíně	57
Větévka na ostění zadního vchodu rykrovského mlýna v Košťálově	62
Lomenice chalupy čís. 8 v Zámezí u Železnice	63
Domy s jednoduchými štíty a s pavlačí na mladoboleslavském předměstí. Podle kresby Jana Willenberga z r. 1602	67
Podobný štít, zachovaný podnes na statku č. 27 v Loukově u Mnichova Hradiště	68
Strom života vyrytý do prkenné liseny na lomenici domu č. 6 v Kyjích u Lomnice nad Popelkou	69
Nejjednodušší typy lomenic v Pojizeří:	
A. Štít ze svisle kladených prken.	
B. Štít členěný horizontálně (ve výši hambalků) do dvou polí, z nichž hoření je představeno spodnímu.	
C. Štít, opatřený strmou šindelovou kuklou.	
D. Štít členěný do dvou polí, s prkny kladenými vstřícně (klasovitě).	

E. Štít s prkny, kladenými vstřícně, a s šindelovou kuklou.	str.
F. Štít členěný do dvou polí, z nichž hoření je šalováno vstřícně (ale opačným směrem), spodní svisle	70
Vchod do síně roubené chalupy č. 5 v Žernově u Rovenska	71
Dveře domu č. 2 Bradlecké Lhotě	72
Dveře chalupy č. 10 v Holenicích na Lomnicku	73
Bezděčín u Lomnice po požáru r. 1866	76
Výklenek s pískovcovou soškou sv. Floriána v bráně statku č. 11 v Přepeřích u Turnova. Plastika sign. Josefem Zemanem z Tatobit	81
Pískovcový sloup vjezdu do dvora bývalé školy v Libuni	84
Heraldický lev s kamenickými emblémy na klenáku vchodu do domu č. 99 v Košťálově, postaveného roku 1827 pro kameníka Ignáce Zajíce	85
Ornamentika na pískovcovém podstavci sochy Panny Marie v Žernově u Rovenska, vytesané roku 1837 Janem Zemanem	87—89
Pískovcový lvíček na pilíři vrat při Markově rodném domu v Turnově	90
Klenák s podobiznou Napoleona I. a Marie Ludoviky na ostění vchodu do domu č. 10 v Bystré. Dílo Jana Culíka z roku 1812	90
Vlys na hlavici pískovcového sloupku se železným křížem ve Všeni	92
Pískovcová plastika pasáčka na pilíři vjezdu do statku č. 4 v Kněžnici. Lidová kamenická práce z poloviny minulého století	93
Růžice na klenáku porfyrového portálu chalupy č. 11 v Čikváskách u Semil. Dílo Jana Culíka	94
Pavučinová hvězdice na klenáku zadního vchodu do rykrovského mlýna v Košťálově	180